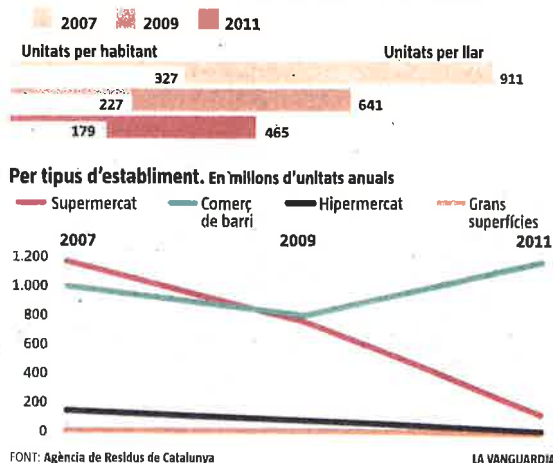

Tendències

El debat sobre la prevenció dels residus urbans

CATALUNYA: CONSUM DE BOSSES DE PLÀSTIC D'UN SOL ÚS

ANTONIO CERRILLO
Barcelona

El consum de bosses de plàstic d'un sol ús (no biodegradables) es va reduir a Catalunya un 50% el 2012 amb relació al 2007, segons les dades de l'Agència de Residus. La raó? Les bosses han deixat de ser lliurades gratuïtament en supermercats i hipers d'alimentació. En aquests establiments, el pagament de les bosses, fixat com a mesura per evitar-ne la proliferació, ha tingut un efecte dissuasiu. Tanmateix la demanda de bosses ha augmentat un 16% al petit comerç urbà, on els clients aconseguïen el que se'ls nega al gran comerç. Les bosses de plàstic es resisteixen, doncs, a morir.

DUES TENDÈNCIES CONTRÀRIES

Als hipers i sùpers l'ús va baixar un 85%, però a les botigues va créixer un 16%

EL FOCUS DEL PROBLEMA

Autoserveis de barri, 'tot a cent' i gasolineres ara en regalen més

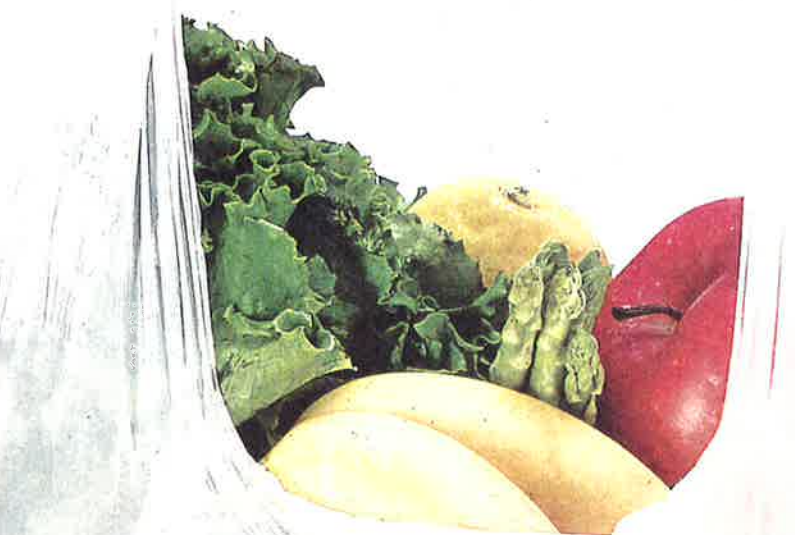
Les iniciatives que s'han emprés per arraconar les bosses de plàstic d'un sol ús han canviat els hàbits de compra a Catalunya. Durant els últims anys, els hipers i els supermercats han generalitzat la venda de bosses (per dos, cinc o deu cèntims d'euros) en lloc de regalar-les, i, alhora, s'han fomentat les bosses reutilitzables, entre altres mesures per disminuir-ne l'ús. El resultat és que el 2011 a Catalunya es van consumir *només* 26 milions de bosses a la setmana, mentre que quatre anys abans el consum era de 45 milions. Dit d'una altra manera, consumim unes 465 bosses a l'any per llar (dades del 2011), o 179 per habitant. S'han complert

les previsions recollides en el pacte entre la Generalitat i les associacions de comerciants, que van introduir les mesures amb caràcter voluntari. L'objectiu era reduir a la meitat l'ús de les bosses el 2014, però la meta ja s'ha aconseguit.

L'èxit més important? Haver aconseguit una disminució del 85% del lliurament de bosses que abans es repartien de franc als supermercats i hipers d'alimentació (dades del 2011 respecte al 2007). Tanmateix el costat negatiu l'ofereix el petit comerç urbà, en què el consum ha augmentat el 16% durant els últims quatre anys. Ara, el comerç de proximitat reparteix el 85% de les bosses d'un sol ús.

Per això la guerra contra les bosses no s'ha guanyat del tot, ni de bon tros. Als hipers i sùpers, els clients han acceptat de bon grat haver de pagar, en relacionar la mesura amb els efectes beneficiosos amb el medi ambient. Però el petit comerç -en què els amos mantenen una relació més amistosa amb el client- es mostra incapaç d'imposar voluntàriament uns hàbits nous al comprador, ja que tem perdre clientela, segons explica Rosa García, directora de la Fundació per a la Prevenció de Residus. "Els clients, en veure que obtenien de franc les bosses que el supermercat o l'hiper els negava, ha augmentat la demanda de bosses. En aquest sentit, hem anat cap enrere", resumeix García. Un cop a casa, normalment es fan servir per a les escombraries.

Miguel Angel Fraile, secretari general de la Confederació de Co-

La bossa es resisteix a morir

El consum baixa un 50% en cinc anys, però creix en el petit comerç

EL CAMÍ QUE S'HA DE FER**3%**

Les bosses de plàstic representen el 3% dels envasos lleugers que gestiona el sistema de reciclatge en mans d'Ecoembes, encara que s'han convertit en el centre de les crítiques pels problemes ambientals que causen

Nous objectius de l'Agència de Residus

L'Agència de Residus de Catalunya es planteja augmentar les metes sobre reducció de bosses: el 2016, una disminució del 90% de les bosses no biodegradables al gran comerç i del 50% al petit comerç

La meta final és aconseguir retallar el 90% en tots els casos l'any 2020

merç de Catalunya, mostra sorpresa per l'augment del consum de bosses al petit comerç, i suggereix que això pot ser motivat per la crisi. Molts ciutadans eviten les macrocompres d'alimentació a l'híper i han optat "per les compres repetides al comerç de proximitat, per al menú de la setmana o del dia", amb la qual cosa no van preparats al mercat o la botiga de barri amb la bossa o amb el carretó.

En aquesta segona edat d'or de les bosses pot haver incidit -agrega Miguel Àngel Fraile- el fenomen creixent de "les compres d'última hora, casuals i sobre la marxa", que es veuen facilitades per l'expansió d'autoserveis d'alimentació regentats per pakistanesos, botigues de tot a cent o gasolineres (que venen molt més que articles d'automoció), que actuen com a "botigues d'últim recurs" i regalen la bossa, segons explica Josep Maria Tost, director de l'Agència de Residus de Catalunya.

Tost va anunciar que té previst reunir-se pròximament amb els representants de les pimes i de la Confederació de Comerç de Catalunya per aplicar iniciatives que permetin corregir i trencar aquesta tendència.

La gran paradoxa és que ara moltes botigues d'autoservei de barri (pakistanesos...) pertanyen a franquícies o marques amb cadenes generals que si que apliquen mesures per reduir les bosses. Per què no fan aquestes cadenes el mateix al petit comerç?

Fraile és partidari d'establir "accions contundents" per reduir l'ús de les bosses als petits comerços (preus, reutilitzables, campanyes in-

formatives...), però alerta que l'èxit no serà fàcil perquè es tracta de compres improvisades. "Posar un preu en aquests casos no farà canviar el comportament. El preu no és dissuasiu en aquest cas", afirma Fraile.

"El que s'ha fet ha estat simplement posar un preu a un article, es a dir, la bossa d'un sol ús, que es lliurava de franc. S'ha fet visible que la bossa té un preu. Però això no és una ecotaxa, que sí que serviria de debò per visualitzar el veritable problema ambiental que causen", explica Rosa García. La Fundació per la Prevenció de Residus, que va activar al seu dia la campanya ciutadana "Catalunya lliure de bosses de plàstic", també va demanar, com

PREVENCIÓ DE RESIDUS

"El preu de la bossa cobreix una despesa, però no visualitza el problema ambiental"

A LA RECERCA D'UNA SOLUCIÓ

Entitats ciutadanes i Generalitat tornen a discrepar sobre una nova taxa

a solució, aplicar una ecotaxa que gravés severament les bosses, però els comerciants s'hi van oposar (van acudir al conseller d'Economia, Antoni Castells), i tot això va donar lloc que el Govern aplicés unes mesures més suaus.

Ara, la fundació reclama novament mesures ambicioses (una taxa de 20 cèntims per bossa), com les que aplica des del passat 19 de novembre el Govern d'Andorra, on regeix una normativa que en prohibeix la distribució gratuïta. A Espanya, només la comunitat d'Andalusia aplica la taxa. "Un acord voluntari no és suficient; es requereix una normativa que reguli les bosses al comerç", afegeix Rosa García. En canvi, Josep Maria Tost creu que l'acord voluntari amb els comerciants "ha estat positiu, un bon estímul, és una fórmula que no està esgotada".●

Els plàstics desintegrables no eviten la contaminació

Materials anomenats biodegradables de vegades no ho són

A. CERRILLO Barcelona

Últimament, en el context del debat sobre les bosses de plàstic d'un sol ús, han aparegut materials alternatius a les bosses tradicionals que han invocat la seva capacitat de descomposició per legitimar-se en el mercat i tenir l'estimació dels clients. Bàsicament, n'hi ha

fugir de la simple substitució d'uns materials per d'altres, perquè, encara que de vegades s'invoca que procedeixen de recursos renovables (midó de patata o de blat de moro), són també bosses de curta durada, d'un sol ús", indica Rosa García, directora de la Fundació per la Prevenció de Residus.

Una bona part dels promo-

tors d'aquests plàstics estan agrupats a Asobiocom, que reuneix els productors i transformadors de plàstics degradables que protagonitzen els canvis en el sector.

La Fundació per la Prevenció de Residus destaca que moltes bosses de què es diu que són biodegradables no ho són, i no es poden fer servir per recollir la matèria orgànica a casa, ja que no es degraden. La pretesa descomposició dels plàstics degradables la qüestiona aquesta entitat. Alguns d'aquests plàstics es fragmenten perquè inclouen uns potenciadors i uns additius que els desintegren parcialment en condicions d'oxigen, temperatura i radiació; això fa que es disgreguin en partícules microscòpiques igualment procedents d'hidrocarburs. Aquestes partícules són especialment perilloses quan arriben al medi marí perquè els animals les confonen amb el plàncton i les

ingereixen, de manera que entren a la cadena alimentària. Antonio Barrón, director de comunicació d'Ecoembes (entitat que finança i gestiona la recollida selectiva d'envasos lleugers amb el contenidor groc), destaca que l'usuari no distingeix aquests plàstics dels altres, i igualment van al contenidor groc, de vegades sense pagar la tarifa del punt verd. Barrón afegeix que aquestes bosses entorpeixen les operacions de reciclatge quan s'agrupen amb les bosses tradicionals de polietilè.●

Una compra amb bosses d'un sol ús a la ciutat de Barcelona

dos tipus: les biodegradables íntegrament (sobretot, bioplàstics fabricats a partir de recursos naturals, com el midó de patata, blat de moro, arròs o canya de sucre, i que són els més recomanables per a la recollida de la matèria orgànica: les restes de cuina) i els plàstics desintegrables. Aquests últims estan fabricats principalment amb hidrocarburs. Per tant, mantenen una contaminació persistent.

"Des del punt de vista de la prevenció i el consum eficient dels recursos naturals, hem de

RESTES D'HIDROCARBURS

Els plàstics degradables es fragmenten i arriben a la fauna marina

RECICLATGE, PUNT FEBLE

El sistema de recollida Ecoembes també qüestiona els nous plàstics

BARCELONA Redacció

El contenidor groc està destinat a recollir els envasos lleugers dels nostres residus domèstics: envasos plàstics, llauanes, brics i, fins i tot, paper d'alumini, el suro blanc (porexpan) o les bosses de plàstic d'un sol ús. Però està sempre clar què ha d'anar a l'igü groc? Si tenim un penjador de plàstic trencat a l'armari i hem decidit llençar-lo a les escombraries, a quin contenidor el dipositem?

La resposta sembla senzilla: no és un envàs i per tant ha d'anar al contenidor gris (fracció resta o

Una nova llista actualitza els articles que han de pagar pel reciclatge

Què és un envàs?

rebuig). Tanmateix, la definició del què és un envàs està en permanent revisió; i a partir d'ara, els penjadors (els venuts com a part de l'embalatge de l'article comprat) seran considerats legalment com un envàs. Així ho indica una ordre del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, recollida ahir per La Vanguardia.com al seu canal LVNatural.

En concret, l'ordre modifica el

reglament de la llei d'Envasos i Residus d'Envasos i recopila una curiosa llista d'articles que a partir d'ara hauran de ser gravats amb el punt verd per finançar el cost extra del seu reciclatge.

Dit d'una altra manera, des del moment en què es considera que el penjador és un envàs, el fabricant està obligat a pagar la taxa i posar els mitjans necessaris per garantir que aquest penjador serà gestionat correctament quan

es converteixi en residu. És a dir, ha de pagar-ne el reciclatge, mentre que el fabricant d'un penjador normal, no.

L'ordre aclareix que són envasos les pel·lícules o làmines d'embolcall de caixes de CD, les bosses de tramesa de catàlegs i revistes que contenen una revista, o el rotlle o tub cilíndric al voltant del qual s'enrotlla un material flexible (alumini), que s'havien deslliurats fins ara del punt verd.

Igualment, són envasos els plats i vasos d'un sol ús, les bossetes per a entrepens o les fundes de plàstic per a roba neta de les bugaderies (que hauran de pagar el punt verd). A més, són envasos les càpsules per a màquines de begudes (café, cacau, llet) que queden buides després del seu ús, però no les que contenen matèria orgànica, que van a deixalleria i per a les quals hi ha canals per a la seva recuperació. No són, en canvi, envasos: els testos de casa, les caixes d'eines, les bosses de te, les capes de cera del formatge, els suports de les espelmes o els molins de pebre. Ni, naturalment, el nostre penjador trencat però comprat per separat.●